ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและความเสี่ยงด้านการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตร พริก

กลุ่มปลูกพริกปลอดภัยจากสารพิษ
หมู่ที่ 1, 4, 5 บ้านบางนา ตำบลบางนา อำเภอมหาราช
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แผนที่ตั้งกลุ่ม และแผนผังแปลง

กลุ่มปลูกพริกปลอดภัยจากสารพิษ ตำบลบางนา อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

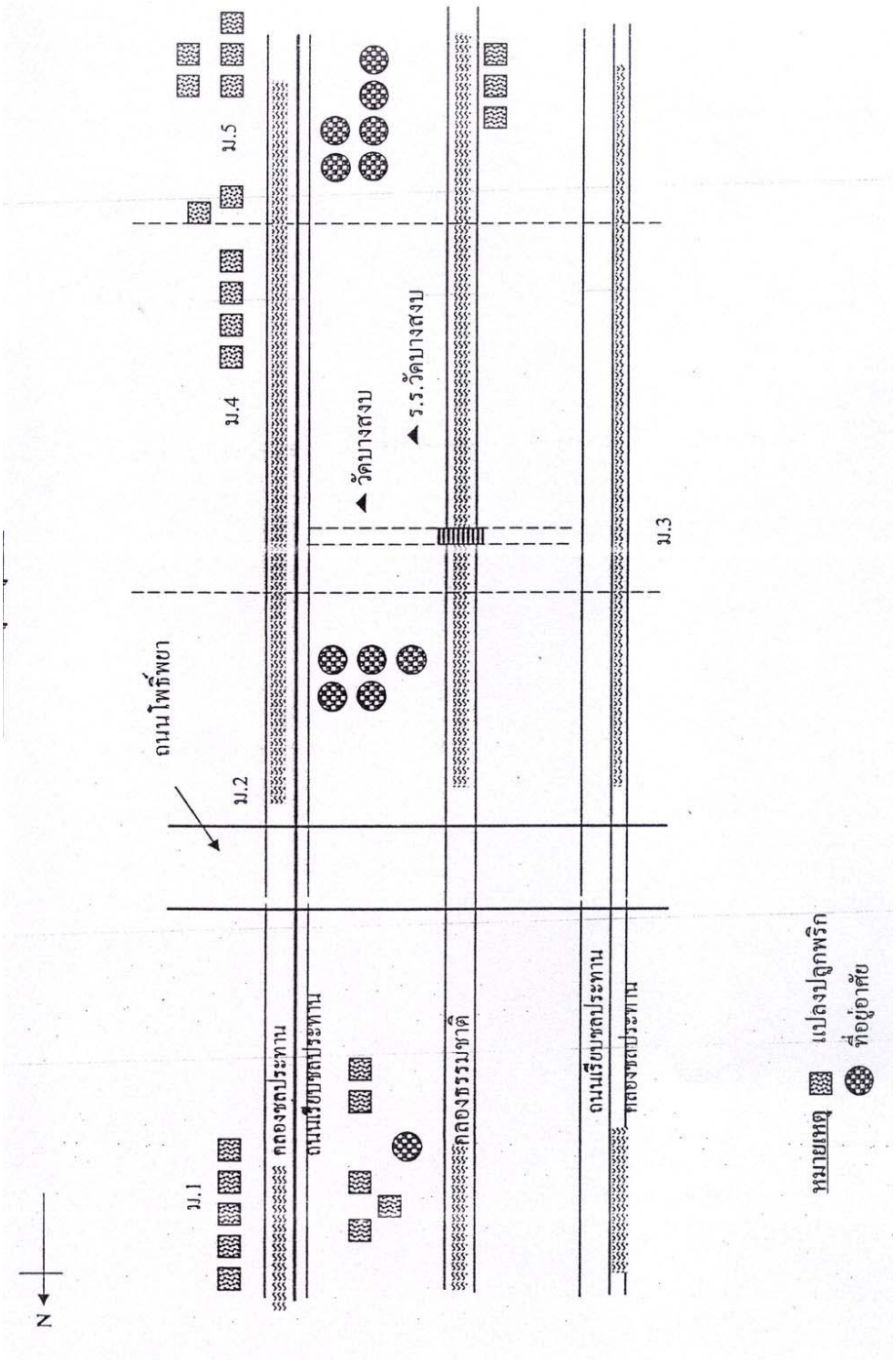

1. การวิเคราะห์ตนเอง

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่ม

ข้อมูลด้านสังคม/เศรษฐกิจ

ประธานกลุ่มชื่อนายสายันต์ ทองทิพย์ สมาชิกกลุ่ม 38 ราย จำนวนแรงงาน 2 คน/ครอบครัวรายได้ครัวเรือนของสมาชิกเฉลี่ย 30,000 บาท/ไร่ รายจ่าย 13,315 บาท/ครัวเรือน เงินกองทุนกลุ่ม 20,000 บาท แหล่งเงินทุนภายนอก จากธกส.,สหกรณ์ (ของสมาชิก) สิทธิถือครอง (เช่าที่เป็นส่วนมาก) ไร่ละ 1,000 บาท

ข้อมูลด้านการผลิต

พื้นที่ปลูกพริกของกลุ่ม 144 ไร่ สมาชิกมีพื้นที่ปลูกต่ำสุด 1 ไร่ สูงสุด 5 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 3 ตัน/ไร่ ปริมาณผลผลิตรวม 432 ตัน (144 ไร่) คุณภาพผลผลิตที่ได้เป็นพริกปลอดภัยจากสารพิษผลผลิตออกสู่ตลาดช่วงปลายเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม

1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพบริหารจัดการกลุ่ม

การบริหารจัดการกลุ่ม

มีการจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่มแต่ผลการดำเนินงานยังไม่ชัดเจน สมาชิกกลุ่มให้ความร่วมมือดีมากในการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมต่างๆ

- เป้าหมายแผนงาน ลักษณะการดำเนินกิจกรรมด้านการเกษตรมีการวางแผนร่วมกันผลิตบางส่วนของพื้นที่ที่สมาชิกมีอยู่ เพื่อจำหน่ายในรูปแบบสินค้าปลอดภัยช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – สิงหาคม
- โครงสร้างและการกำหนดบทบาทของสมาชิกและกรรมการ มีการจัดตั้งคณะกรรมการของกลุ่มแต่ผลการดำเนินงานยังไม่ค่อยชัดเจน
- การประสานงานและการสื่อสาร (การนัดหมายแจ้งข่าวสาร) การแจ้งข่าวสารและการประสานงานโดยคณะกรรมการจะเป็นผู้รับข่าวสารและนำไปแจ้งและนัดหมายกับสมาชิกกลุ่ม
- การกำกับและควบคุมงาน (กฎระเบียบ กฎกติกา ข้อตกลงรวม) กลุ่มจะเป็นผู้เสนอข้อตกลงร่วมในการประชุมแต่ละครั้ง

การบริหารจัดการธุรกิจ (วางแผนร่วมกัน ร่วมกันขาย ร่วมซื้อปัจจัยการผลิต แยกขาย เป็นต้น)

มีการวางแผนร่วมกันเพื่อแบ่งพื้นที่ผลิตพริกปลอดภัยขายร่วมกัน มีการวางแผนซื้อปุ๋ยเคมีร่วมกันโดยผ่านสถาบันกลุ่มเกษตรกรบางนา

2. การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการผลิตการตลาดของกลุ่ม

2.1 การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

มีพ่อค้าคนกลางนำเมล็ดพันธุ์มาให้สมาชิกบางรายปลูกพร้อมรับซื้อในราคาที่พ่อค้าคนกลางกำหนด

สมาชิกส่วนใหญ่ขายผลผลิตให้พ่อค้าคนกลาง

2.2 ความต้องการของลูกค้าและผู้บริโภค และประเภทของลูกค้า

เนื่องจากลูกค้าของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกบางนาเป็นพ่อค้าคนกลางจากต่างจังหวัด ลูกค้าไม่ได้คำนึงถึงเกรดและคุณภาพ ต้องการซื้อขายในราคาที่ต่ำลูกค้าต้องการซื้อพริกตลอดฤดูปลูก

3. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการผลิตสินค้าที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน

3.1 พื้นที่ปลูก

มีข้อจำกัด คือ 1 ปีปลูกได้ 1 ฤดู ช่วงหลังการทำนาปีและพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ลุ่มจะเกิดปัญหาน้ำท่วมขังในฤดูฝน

พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่เกษตรกรต้องเช่าที่ปลูก เกษตรกรไม่สามารถปรับพื้นที่ให้สามารถปลูกทั้งปีได้

3.2 แหล่งน้ำ

เกษตรกรใช้น้ำจากคลองชลประทาน และคลองธรรมชาติมีปริมาณเพียงพอในการปลูกพริก

3.3 ภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศจะร้อน มีปัญหาทำให้พริกร่วง เมล็ดแห้ง

ปริมาณน้ำฝนในบางปีมีปัญหาฝนตกน้ำขังพื้นที่ปลูกทำให้พริกเหี่ยวตาย

การกระจายตัวของฝน

สถิติปริมาณน้ำฝน ในรอบ 3 ปี

จากข้อมูล สถานีวัดน้ำฝนอำเภอมหาราช

ข้อมูลปริมาณน้ำฝน ประจำเดือน	ปี 2548 หน่วยวัด มม.	ปี 2549 หน่วยวัด มม.	ปี 2550 หน่วยวัด มม.
มกราคม	37.3	21.4	12.4
กุมภาพันธ์	30.7	-	-
มีนาคม	24.6	82.9	-
เมษายน	28.1	146.2	78.4
พฤษภาคม	34.6	64.5	253.7
มิถุนายน	69.8	342.6	140
กรกฎาคม	28.1	203.9	-
สิงหาคม	40.8	46.7	-
กันยายน	59.2	408.5	-
ตุลาคม	80.6	284.8	-
พฤศจิกายน	3.1	38	-
ธันวาคม	-	28.3	-
รวม	436.9	1667.8	484.5

4. การวิเคราะห์กระบวนการผลิตและการจัดการ

4.1 กระบวนการผลิต

พันธุ์และปัจจัยการผลิต

ส่วนใหญ่เกษตรกรหาซื้อเมล็ดพันธุ์เองจากบริษัท เช่น บริษัทศรแดง มีเกษตรกรบางรายใช้เมล็ดพันธุ์จากพ่อค้าคนกลางที่จัดหาให้ โดยต้องขายผลผลิตให้พ่อค้าคนกลาง พร้อมหักค่าเมล็ดพันธุ์

- การเตรียมพื้นที่ ตามความเหมาะสมของเกษตรกร
- การปลูก สมาชิกส่วนใหญ่ช่วยกันปลูก มีบางรายเท่านั้นที่จ้างปลูก
- การดูแลรักษา สมาชิกมีการปรึกษาหารือร่วมกันในกรณีเกิดปัญหาโรคและแมลง
- การจัดการศัตรูพืช เกษตรกรจะใช้สารสกัดจากสมุนไพรในการไล่แมลง จะใช้สารเคมีเมื่อมีความจำเป็น
- การเก็บเกี่ยว จ้างแรงงานในพื้นที่ในการเก็บเกี่ยวผลผลิต

ปฏิทินการปลูกพริก

หมู่ที่ 1, 4, 5 ตำบลบางนา อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	รายการ	ช่วงระยะเวลาดำเนินการ											
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1	การเพาะเมล็ดพันธุ์	←	→										
2	การเตรียมดิน - ปลูก		←	→									
3	การควบคุมวัชพืช				←	→							
4	การป้องกันโรค - แมลงศัตรูพริก			←	→								
5	การใช้น้ำ			←	→								
6	การใส่ปุ๋ย			←	→								
7	การเก็บเกี่ยว								←	→			

4.2 การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวและการขนส่ง

เกษตรกรจะเก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงเช้า บรรจุใส่ถุงปุ๋ยและถุงน้ำตาลทรายที่ใช้แล้ว ขนาด 25 ก.ก. ไว้ข้างแปลงเป็นจุดๆ พร้อมส่งให้พ่อค้าคนกลางช่วงประมาณ 11.30 น. มีเกษตรกรบางรายนำพริกบรรจุถุงพลาสติกใสขนาดน้ำหนัก 10 ก.ก. นำไปขายเองที่ตลาดอ่างทอง

4.3 กระบวนการแปรรูป การจัดจำหน่าย

สมาชิกจำหน่ายพริก เป็นรูปแบบพริกสดทั้งหมด ไม่มีการแปรรูปพริก

4.4 ต้นทุนการผลิต / ไร่

ค่าเตรียมดิน	=	350 บาท
ชักร่อง	=	150 บาท
เมล็ดพันธุ์ 850 บาท / 1 กระป๋อง (50 กรัม) จำนวน 2 กระป๋อง	=	1,740 บาท
ปุ๋ยอินทรีย์จำนวน 250 ก.ก. / 5 ลูก ๆ ละ 50 ก.ก. ๆ ละ 10 บาท	=	2,500 บาท
ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 จำนวน 150 ก.ก. (ลูกละ 50 ก.ก. ๆ ละ 15.60 บาท)	=	2,340 บาท
ค่าแรงงานกำจัดวัชพืช 3 ครั้ง ๆ ละ 480 บาท	=	1,440 บาท
ค่าสารเคมีจัดเพลี้ย	=	117 บาท
ฮอร์โมนช่วยทำให้ดอกและขั้วเหนียว 1½ ถุง	=	127 บาท
ค่าไฟฟ้า, ปั๊มน้ำ ตลอดฤดูกาล (8 เดือน ๆ ละ 50 บาท)	=	400 บาท

ค่าเช่าแปลงปลูกพริก	=	1,000 บาท
ค่าจ้างเก็บเกี่ยวผลผลิตตลอดฤดูกาล (จำนวน 2 คน)	=	3,150 บาท
(ค่าแรงต่อคนตั้งแต่เวลา 06.00 น. - 11.00 น. = 70 บาท)		
รวมต้นทุน	=	**13,314 บาท**
ผลผลิตเฉลี่ย 6 ตัน/ไร่ ราคาขาย ก.ก.ละ 4-8 บาท เป็นเงิน	=	30,000 บาท
กำไรสุทธิ (30,000 - 13,314)	=	16,686 บาท

5. การวิเคราะห์ปัญหาและความเสี่ยงในการผลิตและจัดการสินค้า

ข้อมูลความเสี่ยง สาเหตุปัญหาความเสี่ยง กลุ่มปลูกพริกปลอดภัยจากสารพิษ หมู่ที่ 1, 4, 5 บ้านบางนา ตำบลบางนา อำเภอมหาราชจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ปัญหา / ความเสี่ยง	สาเหตุ
1	ขาดเทคโนโลยีด้านการผลิตที่ถูกต้อง	มีการใช้เทคโนโลยีการผลิตยังไม่ถูกต้อง ขาดความรู้การเตรียมแปลง/การใช้ปุ๋ย/การสังเกต ขาดความรู้การเตรียมแปลง/การใช้ปุ๋ย/การสังเกต อาการของต้นพริก โรค/แมลง/ความแข็งแรงของต้นพริก การเพิ่มผลผลิต
2	พริกผลร่วงก่อนแก่จัด	เชื้อรา (ก้านเน่า), แอนแทรคโนส เป็นแหล่งปลูกพริกมานาน/สะสมเชื้อรา
2	ราคาผลผลิตตกต่ำ	ผู้รับซื้อพริกมีเพียงรายเดียว ทำให้ไม่มีทางเลือกในการจำหน่ายพริก
3	ความเป็นกรดของดิน	เกษตรกรไม่มีการปรับสภาพความเป็นกรด ด่าง ที่เหมาะสม-
4	น้ำท่วม	สภาพพื้นที่ลุ่ม ถ้าฝนตกชุกน้ำจะท่วม
5	ต้นทุนการผลิตสูง	ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง เช่น ปุ๋ย สารเคมี เป็นต้น
6	พริกยืนต้นตาย ใบเหี่ยวแห้งแล้วตาย เกิดขึ้นทุกปีช่วงระยะพริกอายุ 50 วัน	โรคเน่าคอดิน / เชื้อรา จะเกิดเป็นมากหลังจากใส่ปุ๋ยเคมี 2-3 วัน โดยเฉพาะต้นพริกที่อยู่ใกล้ปุ๋ยที่หว่าน / ไม่มีการรดน้ำหลังหว่านปุ๋ยทันที พื้นที่แปลงลุ่ม มีน้ำขัง
7	พื้นที่ปลูกพริกอยู่ใกล้พื้นที่ทำนาปรัง	การใช้สารเคมีคุมวัชพืชในนาข้าว อาจปลิว เข้ามาในแปลงพริก ทำให้ต้นพริกเสียหายได้

ที่	ปัญหา / ความเสี่ยง	สาเหตุ
8	การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช -ฉีดสารเคมี (แซทเด้นหรืออบาเม็ทติน) ป้องกันกำจัด ถ้ามีเพลี้ยระบาด -ถ้าฉีดช่วงให้ผลผลิต เกษตรกรจะเก็บผลผลิตหลังฉีดสารเคมี 15 - 20 วัน	เพลี้ยไฟ เพลี้ยอ่อนระบาด เพลี้ยแป้งระบาดเป็นบางช่วง

6. การจัดทำแผนแก้ปัญหาและการควบคุมความเสี่ยงในจุดต่าง ๆ

แนวทางการปรับปรุงการผลิตและจัดการสินค้าเกษตร กลุ่มปลูกพริกปลอดภัยจากสารพิษ หมู่ที่ 1, 4, 5 บ้านบางนา ตำบลบางนา อำเภอมหาราชจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ปัญหา / ความเสี่ยง	แนวทางการปรับปรุงการผลิตและการจัดการ
1.	ขาดเทคโนโลยีด้านการผลิตที่ถูกต้อง	จัดฝึกอบรม / แนะนำแหล่งความรู้ แจกเอกสารคำแนะนำ
2.	พริกผลร่วงก่อนแก่จัด	เก็บรวบรวมแล้วเผาทำลาย ให้สมาชิกทุกรายใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาใส่ทางดิน, ฉีดพ่นทางใบและผลผลิต
3.	ราคาผลผลิตต่ำ	ประสานงานกับสำนักงานพาณิชย์จังหวัด ผู้ซื้อให้มาซื้อกับกลุ่มโดยตรง มีผู้รวบรวมผลผลิตของกลุ่มส่งขาย / มีการรวมกลุ่มกันขาย
4.	ความเป็นกรดของดิน	เก็บตัวอย่างดินไปวิเคราะห์อย่างสม่ำเสมอทุกปี ปรับสภาพดินตามค่าการวิเคราะห์ดิน
5.	น้ำท่วม	ปรับสภาพพื้นที่แปลงปลูกให้สูงขึ้นกว่าเดิม
6.	ต้นทุนการผลิตสูง	รวมกลุ่มกันซื้อปัจจัยการผลิต เพื่อให้ได้ราคาขายส่ง โดยมีประธานกลุ่ม เจ้าหน้าที่ส่งเสริมเป็นผู้ประสานงานการจัดซื้อจัดหา

ที่	ปัญหา / ความเสี่ยง	แนวทางการปรับปรุงการผลิตและการจัดการ
7.	พริกยืนต้นตาย ใบเหี่ยวแห้งแล้วตาย เกิดขึ้นทุกปีช่วงระยะพริกอายุ 50 วัน	ถอนต้นทิ้ง ปรับพื้นที่แปลงให้สูงขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้น้ำระบายได้ดี ใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้อง หว่านให้กระจาย สม่ำเสมอ/รดน้ำหลังหว่านปุ๋ย ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาป้องกันและควบคุม นำตัวอย่างดินไปวิเคราะห์สภาพความเป็นกรด - ด่าง ธาตุอาหารเพื่อประโยชน์ในการปรับสภาพดินและกำหนดสูตรปุ๋ยที่ใช้
8.	พื้นที่ปลูกพริกอยู่ใกล้พื้นที่ทำนาปรัง	เพื่อประโยชน์ในการปรับสภาพดินและกำหนดสูตรปุ๋ยที่ใช้ มีการใส่สารเคมีกำจัดวัชพืชในนาข้าว/ปลูกเหลื่อมการทำนา

รายชื่อผู้เข้าร่วมการวิเคราะห์ศักยภาพและความเสี่ยงด้านการผลิตและจัดการสินค้า
กลุ่มปลูกพริกปลอดภัยจากสารพิษ หมู่ที่ 1, 4, 5 บ้านบางนา ตำบลบางนา
อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร

นายทวีศักดิ์ ด้วงทอง
นางสาวชุลีพร เตชะศีลพิทักษ์
นางภูริพันธุ์ สุวรรณเมฆ

สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 จังหวัดชัยนาท

นางวีนา พงศ์พัฒนานนท์
นางดวงเดือน สมวัฒนะศักดิ์
นายสุริชาติ สมวัฒนะศักดิ์
นายจีระศักดิ์ สายวาริน
นายยอดธงชัย รอดแก้ว

สำนักงานเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นายสพล พัฒชะนะ
นางจันทนา โอสถกระพันธ์

สำนักงานเกษตรอำเภอมหาราช

นายอนันต์ มีเวที
นางสกุลณีย์ อุบลวัตร์

เกษตรกร

นายสะอาด สุขประสิทธิ์
นายเอกชัย ชื่นตระกูล
นายชานุ แย้มปราศรัย
นางลำพวน จันทริมา
นางเทียม วงษ์วิลาศ
นางสมหมาย ศิริทรัพย์
นายสมนึก บุญญสิทธิ์
นางประเทือง นันทะเสน
นางสวิด ธรรมมะ
นายนรินทร์ สิงห์บัว
นายประเสริฐ เนี่ยงน้อย
นางอุไร สงค์ชาติ
นางน้ำวน จำพรต
นางสำรวย เฉลิมกิจ
นางจิราพร ลาภบังเกิด
นางนงค์ลักษณ์ วงษ์เพ็ชร์
นายบุญยิ่ง ปิ่นแก้ว
นายสายันต์ กองทิพย์
นายสงคราม จำเนียรสุข
นางพิศเพลิน ลือวรรณ
นางสำคิด กองเทียน
นางทิพรัตน์ พันธุ์สนชัย
นางเยื้อน กองพรต
นางสาวประทุม เดชช้อย
นางพรนิภา แย้มปราศรัย
นายสมพิศ แสงเทียร
นางสมคิด สุดสวาท
นางสมบุญ เฉลยจรรยา
นางยุพา ทศพร
นางสาคร กองปัญญา
นางประยงค์ นิลกรณ์
นายนิพนธ์ เฉลยจรรยา
นางยวง ปั้นปัญญา
นางประไพ ผลลาวงษ์
นายวิน ศิริวัฒน์
นางประไพ พัฒนะ
นายดาวรุ่ง เฉลยวาเรศ
นางยุพา ทศพร